

اقتصادبین الملل

تثبیت رتبه اقتصادی قطر



موسسه رتبه‌بندی اس اند پی اعلام کرد که رتبه اعتباری بلندمدت AA قطر را با چشم اندازی باتبات تأیید کرده است. چشم‌انداز باتبات نشان‌دهنده بافرهای مالی و خارجی قطر است که از موقعیت این کشور به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز طبیعی مایع (LNG) در جهان بهره می‌برد. در بیانیه این موسسه آمده است ما انتظار داریم قطر یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز طبیعی مایع جهان باقی بماند. اکونومی گزارش کرد، بااین‌حال، این آژانس هشدار داد که اگر قطر شوک خارجی قابل توجهی را به‌دلیل اختلال‌های پیش‌بینی‌نشده در مسیرهای صادراتی کلیدی در نتیجه تحولات ژئولیتیک منطقه تجربه کند، ممکن است رتبه را کاهش دهد. به گفته موسسه اس اند پی، در صورت کاهش ریسک‌های مربوط به موقعیت خارجی قطر، ازجمله کاهش بازهای مالی خارجی این کشور، می‌توان رتبه‌بندی را افزایش داد.



مشتری کالاهای روسی زیاد شد

یک نظرسنجی تجاری نشان داده فعالیت در بخش تولید روسیه در ماه اکتبر به رشد خود بازگشته و با افزایش زیاد سفارشات صادراتی جدید از اولین انقباض خود در بیش از دو سال گذشته بهبود یافت. شاخص مدیران خرید جهانی برای تولید روسیه از ۴۹/۵ در ماه سپتامبر به ۵۰/۶ افزایش یافت و به بالای سطح ۵۰ که انبساط و انقباض را جدا می‌کند، بازگشت. تولید و سفارشات جدید با وجود افزایش، البته با سرعت کمتر به انقباض ادامه دادند. اس اندپی گلوبال اعلام کرد، تولیدکنندگان کاهش تقاضای مشتریان را دلیل این کاهش عنوان کردند. بررسی نشان داد که به تدریج، تولیدکنندگان روسی بازارهای صادراتی جدیدی پیدا کردند و سرعت رشد سفارشات صادراتی جدید به سریع‌ترین حد خود از ژانویه ۲۰۰۸ رسید. اس اندپی گلوبال اعلام کرد که طبق گزارش‌ها، شرایط تقاضا در کشورهای همسایه تقویت شده و باعث علاقه به کالاهای روسی شده است.

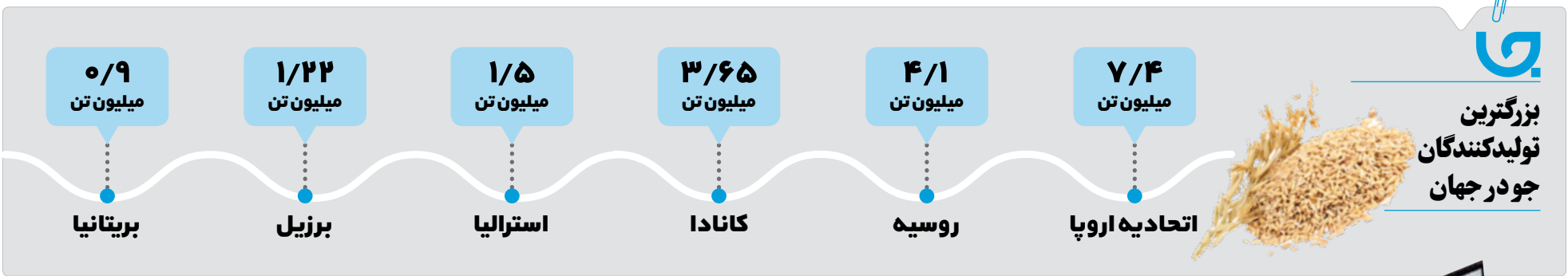


مسیر اقتصادی ترکیه مثبت شد

اقتصاد ترکیه در مسیر مثبتی قرار دارد، زیرا شاخص‌های اعتماد آن از نیمه دوم سال افزایش ثبت کرده و انتظارات بخش واقعی و خانوارها برای آورم ۱۲ ماهه، کاهش و انتظارات مثبت برای آینده اقتصاد افزایش یافته است. شاخص اعتماد مصرف‌کننده که در ماه مارس به آستانه صد رسید، در ماه‌های بعدی کاهش یافت و در ماه آگوست در ۹۲/۱ قرارگرفت و بهبود یافت. این شاخص در ماه اکتبر به ۹۸ رسید که بالاترین میزان خود در پنج ماه گذشته بود. شاخص اطمینان مصرف‌کننده پس از رسیدن به کمترین میزان خود در ماه جولای با رقم ۷۵/۹ افزایش خود، آغاز کرد و در ماه‌های بعد شاهد افزایش مداوم بود و سپس در ماه اکتبر به ۸۰/۶ رسید که بالاترین میزان در ۱۶ ماه گذشته را ثبت کرده است. شاخص اعتمادبخش واقعی سال را با ۱۸۲/۹ آغاز کرد و در ماه آگوست به ۹۸ کاهش یافت. این شاخص در ماه اکتبر مجدداً صعود کرد و به ۱۸۲/۲ رسید که بالاترین میزان خود در پنج ماه اخیر را به ثبت رساند. اعتماد خدمات در طول سال در نوسان بوده و در ماه اکتبر به بالاترین سطح چهارماهه خود در ۱۱۴/۲ رسیده است.



برآورد تورم سالانه ۱۲ ماهه بانک مرکزی ترکیه (TCMB) ۴۵/۲۸/۸۵ درصد در ماه اکتبر ۲۰۲۳ به بالاترین میزان خود در سال‌های اخیر رسید اما در ماه اکتبر ۲۰۲۴ به میزان ۲۷/۴۴ درصد کاهش یافت. برآوردهای سالانه تورم برای بخش واقعی در ماه نوامبر ۲۰۲۲ به ۷۰/۱ درصد رسید و قبل از سقوط در نوسان بود. این نرخ در ماه اکتبر به ۴۹/۵ درصد و پایین‌ترین میزان خود در ۱۵ ماه گذشته رسید. در همین حال، برآورد تورم سالانه ۱۲ ماهه برای خانوارها بالاتر از دو بخش دیگر بود و به رقم ۸۸/۲۷ درصد در ماه آگوست ۲۰۲۳ در نوسان بود و در ماه اکتبر به ۶۸/۲۳ درصد کاهش یافت که کمترین میزان در ۲/۵ سال اخیر است. در ماه سپتامبر، آژانس بین‌المللی رتبه‌بندی اعتباری فیچ نیز رتبه اعتباری ترکیه را از B+ به BB- ارتقا و چشم انداز رتبه خود را به پایدار تغییر داد. برینس نوشت، در ماه جولای، مودیز رتبه‌بندی بلندمدت ترکیه را از B۲ به B۱ ارتقا داد.



بزرگ‌ترین تولیدکنندگان جو در جهان



گزارش صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی رشد مثبت اقتصادی را برای کشورمان ۳/۷ درصد پیش‌بینی کرده‌اند



امین محمودی
گروه اقتصاد

رشد اقتصادی یکی از اصلی‌ترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی و پیشرفت اقتصادی یک کشور است. از این رو در برنامه هفتم توسعه به‌صراحت آورده شده که این میزان رشد اقتصادی تا پایان این برنامه باید به ۸ درصد برسد. این در حالی است که طبق آمارهای مرکز آمار، رشد اقتصادی در سال گذشته با نفت ۵/۷ و بدون نفت ۳/۴ درصد بوده؛ البته بانک مرکزی، رشد اقتصادی با نفت را ۴/۵ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت را ۲/۶ اعلام کرده است. آمار منتشرشده از رشد اقتصاد ایران در بهار ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که اقتصاد ایران برای پانزدهمین فصل متوالی رشد تولید را تجربه کرده است. این نرخ رشد کمی‌کمتر از رشد متوسط در سه سال گذشته بود که جای امیدواری دارد.

جهش قابل توجه رشد اقتصادی در دولت سیزدهم

بااین حال باید به این نکته اشاره کرد که افزایش رشد در بخش‌های نفت، ساختمان‌سازی و معادن موجب تحقق رشد اقتصادی ۵/۷ درصدی شد. بد نیست بدانیم طبق گزارش بانک مرکزی، رشد اقتصادی کشور در سال ۹۷ منفی ۳ درصد بود که در سال ۱۴۰۲ به مثبت ۴/۵ درصد رسید و بیاترگ افزایش ۷/۵ واحد درصدی رشد اقتصادی کشور نسبت به سال ۱۳۹۷ در دولت دوازدهم است. دراین خصوص باید گفت که در دولت سیزدهم بهبود وضعیت سرمایه‌گذاری

و تداوم رشد آن موجب تقویت ظرفیت‌های تولیدی و زمینه‌ساز تداوم رشد اقتصادی در کشور شده است. به‌همین دلیل، به‌نظر می‌رسد رشد اقتصادی کشورمان در دولت سیزدهم با جهش قابل توجهی روبه‌رو شده است به‌طوری که دراین خصوص محمدرضا فرزین، رئیس‌کل بانک مرکزی می‌گوید: متوسط رشد اقتصادی کشور در دهه ۹۰ (سال‌های ۱۳۹۱ تا پایان ۱۳۹۹) فقط نیم‌درصد بوده است. این درحالی است که متوسط

رشد اقتصادی کشور در دولت سیزدهم (از نیمه دوم ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۵) به ۴/۵ درصد افزایش یافته است.

پیش‌بینی صندوق بین‌المللی از رشد اقتصادی ایران

اما اخیراً نیز صندوق بین‌المللی پول در گزارشی به چشم‌انداز اقتصاد ایران پرداخته که براساس آن نرخ تورم پایان اسمال ایران ۳/۷ و در سال آینده به ۲۹/۵

برش

رشد ۸ درصدی محقق می‌شود؟

یک کارشناس مسائل اقتصادی در مورد هدف‌گذاری رشد ۸ درصد اقتصاد ایران در برنامه هفتم، اظهار داشت: «رشد اقتصادی ایران در بلندمدت (۵۰ سال گذشته) بین ۳ تا ۲/۵ درصد بوده که سهم بهره‌وری در این رشد نزدیک‌به‌صفر بوده است.» و حید شقاقی شهری در گفت‌وگو با جام جم گفت: «از برنامه توسعه چهارم به بعد، هدف رشد اقتصادی ۸ درصد تعیین شده. ولی در برنامه‌های توسعه بعدی فاصله زیادی با تحقق این هدف افتاده است. در برنامه‌های پنجم و ششم میانگین رشد اقتصادی کشور کمتر از ۲ درصد بوده است.» وی ادامه داد: «بررسی‌ها نشان می‌دهد رشد اقتصادی ایران بسیار متکی به نفت و تکنانه‌های قیمتی و مقداری نفت بوده است و به سرمایه انسانی، سرمایه‌های اجتماعی و نقش دانش و بهره‌وری در رشد اقتصادی بی‌توجه بوده‌ایم. درحالی‌که برای رشد اقتصادی و ارتقای بهره‌وری باید به این امر بیشتر توجه کنیم.» این استاد اقتصاد دانشگاه بیان کرد: «برای رشد اقتصادی به سرمایه و منابع مالی نیازمندیم که این موضوع مغفول مانده است. بااین حال باید بخشی از رشد اقتصادی ازجمل بهره‌وری رخ دهد. در برنامه هفتم آمده که ۲/۸ درصد از رشد ۸ درصدی اقتصادی (حدود ۳۵ درصد) ازجمل بهره‌وری باشد اما ارتقای بهره‌وری نیازمند برنامه است.» شقاقی شهری افزود:

«متأسفانه رشد‌های خوبی را تجربه نکردیم اما همسایگان ما رشد‌های خوبی را تجربه کردند. به‌طوری‌که پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی عربستان و ترکیه در ۱۰ سال آینده هم بالای ۴/۵ تا ۵ درصد باشد و این یک تلنگر دوباره را به ما وارد می‌کند که فاصله اقتصاد ایران با رقبای منطقه‌ای زیاد شده است. اگر دیر بچشمیم در آینده این فاصله بیشتر هم خواهد شد.» وی تصریح کرد: «اگر توانیم یک تحول در ساختارهای اقتصاد ایران ایجاد کنیم، در سال‌های آینده نزدیک، رشد‌های اقتصاد ایران نسبت به رشد ۳ درصدی هم تنزل پیدا می‌کند. بنابراین اقتصاد ایران باید برای پیشرفت اقتصادی روی دیگر منابع و سرمایه‌های انسانی متمرکز شود و فرصت را پیش ازاین از دست ندهد.» با توجه به این‌که برای سال جاری و سال ۱۴۰۴ رشد اقتصادی مثبتی برای کشور پیش‌بینی شده اما این رشد با هدف برنامه هفتم فاصله معناداری دارد. این وضعیت نشان می‌دهد با این روند، هدف رشد ۸ درصدی اقتصاد ایران محقق نخواهد شد؛ البته کارشناسان تأکید دارند که تحقق این رشد نیازمند الزاماتی است که اقتصاد ایران در شرایط کنونی آن را ندارد. آنها بر اصلاح ساختاری اقتصادی کشور تأکید می‌کنند.

گزارش

جدال اقتصادی چین و آمریکا به کجا رسید؟

آمریکا متوقف نخواهد شد و حتی احتمال ندارد که کند شود؛ البته به جز آن دسته از موارد سختگیرانه که همزمان سرعت نوآوری را در آمریکا و در سطح جهانی کاهش می‌دهند.» توانمندی چین در تولید در اوج خود در تاریخ این کشور قرار دارد؛ ماراد تجاری کالاهای تولیدی این کشور، بزرگ‌ترین نسبت به تولید ناخالص داخلی هر کشوری، از زمان ظهور آمریکا به عنوان ابرقدرت پس از جنگ جهانی دوم را به خود اختصاص داده است.

شرکت‌های چینی مانند Contemporary و BYD Amperex Technology که در تولید کالاهایی نظیر خودروهای الکتریکی، باتری‌ها و پنل‌های خورشیدی در جهان پیشرو هستند، ستون‌های «نیوهای تولیدی جدید» چین برای تحریک رشد اقتصادی به‌شمار می‌روند.

برش

ادامه رقابت شدید واشنگتن و پکن

درحالی‌که دولت بایدن روابط آمریکا و چین را تثبیت کرده است، دو اقتصاد بزرگ جهان همچنان به رقابت شدید خود ادامه می‌دهند و مهم نیست که در انتخابات ۵ نوامبر ترامپ پیروز شود یا کامالا هریس. اکنون، تمرکز بر این چالش است که آیا آمریکا می‌تواند جلوی چین را در دستیابی به فناوری‌های پیشرفته، مانند ساخت پیشرفته‌ترین تراشه‌های مورد استفاده در هوش مصنوعی که درحال حاضر تنها باتجهیزات شرکت هلندی ASML تولید می‌شوند، بگیرد. فشار برای برنده شدن در مسابقه فناوری برای سیاست‌گذاران در واشنگتن و پکن، ملاحظاتی دارد که می‌توان به تمایل به پیشبرد توسعه، ایجاد شغل و تزحیره تأمین ایمن اشاره کرد اما مقامات در هر دو پایتخت می‌گویند عامل دیگری که این روزها نقش بزرگ‌تری در سیاست اقتصادی ایفا می‌کند، آمادگی برای یک جنگ احتمالی است حتی اگر قریب‌الوقوع یا برنامه‌ریزی‌شده نباشد. آمریکا این مورد را به‌صراحت عنوان کرده است؛ مشاور امنیت ملی آمریکا، جیک سالیوان، در یک سخنرانی مهم در سال ۲۰۲۲ اذعان کرد که واشنگتن می‌خواهد در مجموعه‌ای از فناوری‌ها ازجمله نیمه‌رساناها، انرژی پاک و بیوتکنولوژی تا حد ممکن برتری خود را حفظ کند. وی کنترل‌های صادراتی را «یک دارایی راهبردی جدید» خواند که می‌تواند برای تحمیل هزینه‌ها به دشمنان و «تضعیف قابلیت‌های میدان نبرد آنها» استفاده شود.

پیشرو است و هفت مورد دیگر نیز به سرعت در حال پیشرفت هستند. این بدان معناست که جهان بیرون از آمریکا به میزان زیادی در حال راندگی با وسایل نقلیه الکتریکی چینی است. در وب با تلفن‌های هوشمند چینی می‌چرخند و برق خانه‌هایشان را با پنل‌های خورشیدی چینی تأمین می‌کنند.

خطر انزوای آمریکا

خطراتی که آمریکا را تهدید می‌کند، این است که سیاست‌هایی با هدف محدود کردن چین ممکن است به انزوای خود این کشور منجر شود و در نتیجه به کسب‌وکارها و مصرف‌کنندگان آمریکایی آسیب برساند. آدام پوسن، رئیس مؤسسه اقتصاد بین‌الملل پیترسون مستقر در واشنگتن معتقد است: «پیشرفت فناوری چین با محدودیت‌های دستیابی به تراشه‌های پیشرفته مورد نیاز برای توسعه هوش مصنوعی با مشکلاتی مواجه هستند و هم‌پیمانان آمریکا در محدود کردن دسترسی پکن به بهترین تجهیزات تولید تراشه، مانند ماشین‌های بی‌نظیر شرکت هلندی ASML همکاری می‌کنند.

آیا آمریکا مانع پیشرفت چین در فناوری‌های نوین شد؟

با وجود این‌که شش سال از اعمال این تعرفه‌ها، کنترل‌های صادراتی و تحریم‌های مالی می‌گذرد، چین در تسلط بر صنایع آینده، پیشرفت پیوسته‌ای دارد. تحقیقات جدید بلومبرگ اکونومیست و بلومبرگ اینتلیجنس در گزارشی با عنوان «Made in China ۲۰۲۵» نشان می‌دهد که نقشه‌راه صنعتی که یک دهه پیش رونمایی شد با هدف تبدیل چین به پیشرو در فناوری‌های نوظهور، تا حد زیادی موفق بوده است. در این گزارش اعلام شده که در ۱۳ مورد از فناوری‌های کلیدی، چین در پنج مورد در جهان دارای موقعیت

انتخابات آمریکا تاثیری در اقتصاد ایران ندارد

ترامپ به‌عنوان رئیس‌جمهور و تبعات این اتفاق در اقتصاد ایران اشاره کرد و گفت: بارها اعلام کردم اگر ترامپ هم برنده انتخابات شود، هیچ فرقی برای ایران ندارد، چراکه ترامپ پیش از این هم در دوره ریاست‌جمهوری خود تحریم‌های ایران را افزایش داد و حتی برجام را برهم زد؛ در نتیجه دیگر کاری باقی نمانده که نگران وقوع و نتایج آن باشیم. وی تأثیر نتایج انتخابات آمریکا بر اقتصاد ایران را یک بزرگ‌نمایی واهی و تبلیغاتی خواند و گفت: چنین ادعایی از پایه و اساس غلط است که انتخابات آمریکا سایه سنگینی بر اقتصاد ایران دارد. به‌عنوان مثال باید به میانگین صادرات نفت ایران در سال ۱۳۹۴ اشاره کنیم که بیش از ۷/۵ میلیون بشکه در روز بوده و حتی رکورد روزانه ۲/۲ میلیون بشکه را نیز ثبت کرده است. در نتیجه ما می‌توانیم همچنان بر صادرات نفتی کشور حساب کرده و در کنار آن به حمایت از تولید نیز بپردازیم. بدین ترتیب می‌توانیم اقتصادی رو به رشد و امیدوارکننده داشته باشیم که هیچ عامل خارجی نمی‌تواند بر آن تأثیر منفی داشته باشد.



یک کارشناس تجارت خارجی معتقد است برخلاف بزرگ‌نمایی و تبلیغات رسانه‌ای، نتایج انتخابات آمریکا تاثیری بر اقتصاد ایران نخواهد داشت، البته مشروط بر این‌که برنامه‌ریزی و مدیریت داخلی کشورمان نیز به‌درستی انجام شود و روند مبارزه با فساد مالی و اقتصادی و برخورد با اختلاس و رانت با جدیت در دستورکار باشد. جلیل جلالی‌فر، تحلیلگر و فعال تجارت خارجی در واکنش به این‌که آیا انتخابات آمریکا تأثیر خاصی بر اقتصاد ما خواهد گذاشت، گفت: انتخابات آمریکا فارغ از هر نتیجه‌ای توسط رسانه‌های معاند و اپوزیسیون خارجی در حال بزرگ‌نمایی است؛ اما قطعاً با توجه به شرایط کنونی تأثیری بر اقتصاد ایران نخواهد داشت. وی افزود: آمریکا درحال حاضر دست به گریبان چالش‌های مختلف داخلی مثل قیمت بنزین و همچنین چالش‌های بین‌المللی نظیر مسائل چین و تایوان و قدرت‌گرفتن بریکس است که هرکدام از این موضوعات، معضل بزرگی برای آمریکائقی می‌شود. نکته مهم‌تر این‌که هیچ‌کدام از روسای جمهور آمریکا توان افزایش قیمت بنزین را ندارند و قدرت باین بین خرید بنزین برای مردم این کشور باعث شده تا رئیس‌جمهور بعدی چالش بزرگی را پیش روی خود ببیند. این کارشناس تجارت خارجی ادامه داد: آمریکا درحال حاضر در یک موضع ضعف است که به‌همین دلیل نباید انتخابات این کشور را تهدیدی برای اقتصاد ایران تلقی کرد. البته مشروط بر این‌که برنامه‌ریزی و مدیریت داخلی کشورمان نیز به‌درستی انجام شود و روند مبارزه با فساد مالی و اقتصادی و برخورد با اختلاس و رانت با جدیت در دستورکار دولت قرار داشته باشد. جلالی‌فر به احتمال انتخاب شدن